

5.2 Výchova k občanství – charakteristika předmětu

V předmětu Výchova k občanství seznamujeme žáky s důležitými společenskými jevy, které se promítají do každodenního života. U žáků se snažíme utvářet dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti, světovém dění a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáky učíme zjišťovat a zpracovávat informace a aplikovat je v reálných životních situacích. Důležitou součástí výchovy je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv. Žáci se učí uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a nést odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání. Rozvíjíme jejich občanské a právní vědomí, včetně znalostí i dovedností potřebných pro jejich aktivní zapojení do života demokratické společnosti.

Na naší škole se Výchova k občanství vyučuje v 6. až 9. ročníku 1 hodinu týdně. V hodinách používáme různé metody a formy práce s využitím nejrůznějších zdrojů informací a materiálů. Naši žáci se účastní soutěží, ve kterých dosahují výborných výsledků.

V předmětu Výchova k občanství naplňujeme strategii školy, která vede k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení a řešení problémů – vedeme žáky k tomu, aby poznali smysl učení a vzdělávání. Učíme žáky vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je efektivně využívat v procesu učení a praktickém životě. Připravujeme žáky na to, aby uměli řešit problémové situace, aby byli zodpovědní za svá rozhodnutí a dovedli zhodnotit výsledky svých činů.

Kompetence komunikativní – vedeme žáky k naslouchání druhých lidí, porozumění, k zapojení se do diskuse a ke kultivovanému vyjádření svých myšlenek a názorů.

Kompetence sociální, personální a občanské – učíme žáky spolupracovat ve skupině, respektovat pravidla týmové práce, vytvářet dobré mezilidské vztahy. V případě potřeby poskytovat pomoc nebo o ni požádat. Vedeme žáky k respektování našich tradic, kulturního dědictví a požadavků na ochranu životního prostředí.

Kompetence pracovní – vedeme žáky k zodpovědnosti, plnění povinností, dodržování pravidel, využívání získaných poznatků v praktickém životě.

Vzdělávacím a výchovným obsahem předmětu Výchova k občanství prolínají průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova - zaměřujeme se na utváření dobrých mezilidských vztahů a zásad komunikace, na utváření a rozvíjení základních dovedností pro spolupráci a na celkový rozvoj osobnosti.

Výchova demokratického občana - rozvíjíme u žáků komunikativní, argumentační a prezentační schopnosti a dovednosti, vedeme žáky k pochopení významu pravidel a zákonů pro fungování společnosti a dodržování lidských práv a svobod.

Multikulturní výchova – uplatňujeme principy lidské solidarity, tolerance, spolupráce. Vedeme žáky k úctě k různým tradicím, kulturám a hodnotám.

Environmentální výchova – zaměřujeme se na možnosti ochrany životního prostředí.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – podporujeme ve vědomí a jednání žáků mezinárodní porozumění, morálku, tvořivost.

V předmětu výchova k občanství je kladen důraz na etickou výchovu – na systematické rozvíjení mravní stránky osobnosti žáků.

Výchova k občanství 6. ročník

<u>Výstupy ŠVP</u>	<u>Učivo</u>	<u>Mezipředmětové vazby, průřezová témata</u>	<u>Termín plnění</u>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pravidla chování ve škole, školní povinnosti, význam vzdělání 	<p><u>Naše škola</u> - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla, význam vzdělání pro život</p>	<p><u>MuV</u> - lidské vztahy <u>VDO</u> - obč.společnost a škola <u>výchova ke zdraví</u></p>	září říjen
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí funkci důležitých institucí obce a kraje - pozná místní tradice, památky a významné osobnosti 	<p><u>Naše obec, region, kraj</u> důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku</p>	<p><u>zeměpis,</u> <u>dějepis,</u> <u>český jazyk a literatura,</u> <u>výtvarná výchova,</u> <u>přírodopis</u></p>	listopad prosinec
<ul style="list-style-type: none"> - objasní účel důležitých symbolů našeho státu - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje 	<p><u>Naše vlast</u> - pojem vlasti a vlastenectví; co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny</p>	<p><u>zeměpis,</u> <u>dějepis,</u> <u>český jazyk a literatura</u></p>	leden únor
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - rozliší manipulační působení masmédií 	<p><u>Kulturní život</u> - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; prostředky masové komunikace</p>	<p><u>MeV</u> - fungování a vliv médií ve společnosti</p>	březen duben
<ul style="list-style-type: none"> - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - zhodnotí a na příkladech ukáže význam vzájemné solidarity mezi lidmi, uvede své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích 	<p><u>Lidská setkání</u> - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, spolupráce, přátelství</p>	<p><u>informační a komunikační technologie</u></p>	květen červen

ohrožení - dokáže spolupracovat v obtížných sociálních situacích			
---	--	--	--

Výchova k občanství 7. ročník

<u>Výstupy ŠVP</u>	<u>Učivo</u>	<u>Mezipředmětové vazby, průřezová témata</u>	<u>Termín plnění</u>
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti 	<p><u>Vztahy mezi lidmi</u> - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; zásady verbální komunikace, dialog, naslouchání, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, řešení konfliktů, kompromis</p>	<p><u>OSV</u> <u>OR</u> -rozvoj schopností poznávání -sebepoznání a sebezpojetí -seberegulace a sebeorganizace -kreativita</p> <p><u>výchova ke zdraví</u>, <u>český jazyk a literatura</u></p>	září říjen
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy 	<p><u>Zásady lidského soužití</u> morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí, práva, povinnosti a komunikace v rodině, úcta ke stáří</p>	<p><u>SR</u> -poznávání lidí -komunikace</p>	listopad prosinec
<ul style="list-style-type: none"> -objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek 	<p><u>Podobnost a odlišnost lidí</u> - projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál, osobní odpovědnost, aplikace mravních zásad a hodnot</p>	<p><u>MR</u> -řešení problémů a rozhodovací dovednosti -hodnoty, postoje, praktická etika</p>	leden únor
<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své 	<p><u>Vnitřní svět člověka</u> vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých</p>		březen duben

chování a jednání - aplikuje empatii v kolektivu	lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí		
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	<u>Osobní rozvoj</u> - životní cíle a plány, životní perspektiva, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	<u>člověk a svět práce</u>	květen červen

Výchova k občanství 8. ročník

<u>Výstupy ŠVP</u>	<u>Učivo</u>	<u>Mezipředmětové vazby, průřezová témata</u>	<u>Termín plnění</u>
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady - vysvětlí potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání	<u>Majetek, vlastnictví</u> - formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	<u>MeV</u> -interpretace vztahu med. sdělení a reality -práce v realizačním týmu	září
- dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	<u>Peníze</u> - funkce a podoby peněz, způsoby placení; peněžní ústavy, rozpočet rodiny, státu; význam daní <u>Ekonomické hodnoty</u> - rozumné nakládání s penězi, majetkem, šetrnost	<u>dějepis,</u> <u>člověk a svět práce</u>	říjen
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	<u>Výroba, obchod, služby</u> jejich funkce a návaznost	<u>zeměpis</u>	listopad
- objasní podstatu fungování trhu na příkladech chování kupujících a prodávajících	<u>Principy tržního hospodářství</u> - nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější	<u>dějepis</u>	prosinec

	<u>právní formy podnikání</u>		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje nejčastější typy a formy států a porovná jejich znaky - vysvětlí povinnosti občana při zajišťování obrany státu 	<u>Právní základy státu</u> - znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce - obrana státu	<u>VDO</u> -občan, občanská spol. a stát -principy demokracie jako formy vlády	leden únor
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu 	<u>Státní správa a samospráva</u> - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly		březen
<ul style="list-style-type: none"> - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů 	<u>Principy demokracie</u> - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev	<u>dějepis</u>	duben
<ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně uplatňuje svá práva a uvědomuje si také povinnosti, respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod -přiměřeně nahradí pasivní chování asertivním 	<u>Lidská práva</u> - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace, úcta k člověku, asertivní chování		květen červen

Výchova k občanství 9. ročník

<u>Výstupy ŠVP</u>	<u>Učivo</u>	<u>Mezipředmětové vazby, průřezová témata</u>	<u>Termín plnění</u>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy; koupě, 	<u>Právní řád České republiky</u> - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	<u>VDO</u> - občan, obč. společnost a stát	září říjen

oprava či pronájem věci			
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	<u>Protiprávní jednání</u> - druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postížitelnost; korupce porušování předpisů v silničním provozu		listopad
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - rozhoduje se vhodně, slušně a uvážlivě v každodenních situacích 	<u>Právo v každodenním životě</u> - význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady, požádání o laskavost, slušné chování v každodenních situacích		prosinec leden
<ul style="list-style-type: none"> - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování 	<u>Evropská integrace</u> - podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	<u>VEGS</u> -Evropa a svět nás zajímá	únor březen
<ul style="list-style-type: none"> - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy 	<u>Mezinárodní spolupráce</u> ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (OSN, NATO, WHO, UNESCO aj.)	<u>zeměpis</u>	duben
<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho 	<u>Globalizace</u> - projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení, Války, terorismus, možnosti řešení Ochrana životního prostředí. Životní perspektivy	<u>EnV</u> -lidské aktivity a problémy živ. prostředí <u>přírodopis,</u> <u>zeměpis</u>	květen červen

<p>potírání</p> <ul style="list-style-type: none">- zamyslí se nad zodpovědným životem ve společnosti- objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru, účast v zahraničních misích			
--	--	--	--